GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe şése lunĭ 6 flor., pe trei lunĭ 3 flor.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNŢIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 108. Duminecă, 17 (29) Maiu. 1887.

Braşovŭ, 16 Maiu 1887.

Joia trecută s'a închisŭ cu pompa obicĭnuită dieta din Peşta printr'unŭ discursŭ alŭ tronului, în care d-lŭ Tisza îşĭ laudă elŭ însuşĭ guvernarea sa şi creaţiunile sale.

Décă este séu nu îndreptăţită acéstă laudă, ce şĭ-o face guvernulŭ prin graiulŭ monarchului, nu avemŭ noi titlulŭ de a judeca mai întâiu, pentru că noi Românii n'amŭ esistatŭ şi nu esistămŭ pentru dieta din Pesta.

Mai mare titlu au faţă cu dieta Ungurii din oposiţiune, carĭ au ajutatŭ d-lui Tisza sĕ-şĭ facă isprăvile cele marĭ. Sĕ-i lăsămŭ dér sĕ vorbéscă ei şi după ce îi vomŭ asculta, sĕ ne închipuimŭ cum amŭ trebuĭ sĕ vorbimŭ noi, décă ei vorbescŭ despre resultatele guvernărei d-lui Tisza aşa, că omulŭ trebue sĕ se înspăimênteze şi sĕ-şĭ facă cruce.

Este bine şi folositorŭ, credemŭ, pentru propria recapitulare a situaţiunei nóstre, sĕ cunóscemŭ judecata unuia din cele mai de frunte ḑiare oposiţionale maghiare la încheierea dietei a patra de sub egida d-lui Tisza. Etă ce scrie *„Pesti Naplo“* în numĕrulŭ sĕu de Joi:

„Amŭ avutŭ diete marĭ şi însemnate. Aceste au datŭ avêntŭ naţiunei. Spiritulŭ, sciinţa şi patriotismulŭ se sfătuiau în politică şi desbăteau asupra binelui comunŭ. Legislatorii ţĕrei decideau numai lucrurĭ bune, căcĭ cele rele nu le votau. Ne-amŭ luptatŭ cu Francesii, cu Ruşii şi cu Nemţii, cu naţiunile cele mai marĭ ale Europei, ne-amŭ opusŭ pentru dreptŭ guvernelorŭ şi ne-amŭ grăbitŭ a emula cu celelalte popóre pe arena progresului. Pe continentŭ abia maĭ avea părechiă constituţiunea maghiară şi popórele mai civilisate invidiau libertatea maghiară.“

„Intre aceste gloriόse diete nu se póte numĕra cea din urmă. Vr'unŭ lucru mare n'a făcutŭ, vr'unŭ bine n'a adusŭ. A făcutŭ numai sĕ créscă puterea guvernului, datoriile statului şi sclăvia naţiunei. Pentru ca sĕ se mărescă puterea guvernului, dieta a datŭ comitatele legate pe mâna fişpanilorŭ, ér camera magnaţilorŭ a dat'o pe mâna lui Tisza. Spre a băga în datorii statulŭ a luatŭ atâţĭ banĭ împrumutŭ, câţĭ numai a pututŭ căpĕta, dér toţĭ aceştĭ banĭ n'au fostŭ destui spre a mulţămi pe guvernŭ. Intrega naţiune însĕ au înrolat'o în armata comună, fără ca armata sĕ o fi făcutŭ mai naţională.“

„Aceste suntŭ meritele principale ale dietei, ce se închide acuma. La înmormêntarea ei nu auḑimŭ nicĭ o voce, care sĕ o laude, nu vedemŭ îmbulḑindu-se poporŭ recunoscĕtorŭ. Cu nisce scuse oficiale o plânge preşedintele camerei, cu cuvinte seriόse admoniază viitórea dietă preşedintele camerei magnaţilorŭ, ca sĕ pună în rêndŭ moştenirea, ce a lăsat'o cea de faţă.“

„Décă baronulŭ Sennyey ar fi bărbatŭ de statŭ liberalŭ, ar vorbi încă şi mai puţinŭ de bine despre acéstă dietă; deórece însĕ în Ungaria nu esistă unŭ politicŭ mai conservativŭ decâtŭ elŭ se cuvine sĕ se bucure de o astfelŭ de organisare a camerei magnaţilorŭ, care a făcutŭ din aristocraţia maghiară oligarhiă şi la numirile regescĭ a făcutŭ sĕ fiă factorŭ influinţa curţii. Totŭ acestŭ spiritŭ vechiu conservativŭ l'a manifestatŭ elŭ, când laudă jertfele enorme aduse militarismului şi când glorifică pactulŭ încheiatŭ cu Austria, ne mai cercetândŭ, care este cuprinsulŭ lui şi, considerândŭ de celŭ mai de căpeteniă lucru, că s'a realisatŭ, pentru că dênsulŭ privesce pactulŭ numai ca mijlocŭ pentru întărirea posiţiunei de putere mare, care este condiţiunea fundamentală a legăturii nóstre de dreptŭ publicŭ. După noi acésta este o ideă a curţii, dér nu póte fi şi ideă a naţiunei maghiare, care nu esistă de dragulŭ posiţiunei de putere mare a dinastiei şi nicĭ pactulŭ nu l'a încheiatŭ la 1867 pentru acésta, ci în interesulŭ libertăţii constituţionale a Ungariei, a bunăstărei materiale şi a desvoltărei ei politice. Acelŭ pactŭ, despre care se póte ḑice numai, că servesce posiţiunei de putere mare, nu póte fi unŭ bunŭ pactŭ. Din punctŭ de vedere alŭ vechilorŭ conservativĭ se póte justifica, dér unui guvernŭ liberalŭ şi unei partide liberale i-a fostŭ cu neputinţă a primi unŭ asemenea pactŭ decâtŭ abnegându-se până a sacrifica principiulŭ.“

„Baronului Sennyey 'i place aşadér politica austriacă şi reacţionară a guvernului Tisza, dér cumcă i-ar plăcé şi politica lui financiară şi administrativă, asta n'o spune cu nicĭ unŭ cuvêntŭ, ba ce e mai multŭ, elŭ este aşa de seriosŭ în judecata sa asupra financelorŭ, încâtŭ numai o nuanţă îlŭ desparte de oposiţiă. Cu ce puţină încredere se adreséză către guvernŭ preşedintele camerei magnaţilorŭ, când ḑice, că „décă guvernulŭ va avé unŭ planŭ şi o direcţiune hotărîtă şi décă o va urmări pe acésta cu-o consecventă rigorositate,“ se póte spera că viitorulŭ financelorŭ nóstre se va întemeia cu preţulŭ de noue „jertfe“. După o administrare de 12 anĭ, acésta este o aspră critică. Dér este o lecţiune meritată. — Sĕ înţelégă acéstă naţiunea. Şi décă nicĭ acum n'ar înţelege-o, ca mâne o va păţi. Căcĭ décă viitórea dietă va fi numai continuarea dietei de acuma, atuncĭ şi politica erei lui Tisza va fi numai urmarea politicei de până acuma: reacţionară, arbitrară, făcĕtóre de datorii, risipitóre şi lacomă.“

„Şi bunulŭ Toma Pechy cântândŭ isprăvile sĕvêrşite ale actualei diete, n'a întârḑiatŭ a accentua, că cele înşirate de dênsulŭ „au pretinsŭ fórte multe şi marĭ jertfe în banĭ.“ Fórte adevĕratŭ, dér este totodată unŭ documentŭ de puţină prevedere. Şi cum vine, că amiculŭ lăudatului guvernŭ Tisza se pronunţă astfelŭ: „până acum numai esperţii şi specialiştii au fostŭ în stare a câştiga deplină lumină în afacerile financiare ale Ungariei, de aicĭ încolo va urma unŭ periodŭ în care fiecare cetăţénŭ alŭ patriei va vedé clarŭ, cum stau şi cum se conducŭ financele nóstre.“ Cu alte cuvinte acésta este recunóscerea oficială a faptului, că de 12 anĭ încóce suntemŭ amăgiţĭ, dér ei promitŭ, că nu o vorŭ mai face, după ce nu mai potŭ. Pentru încrederea ce le-a dat'o timpŭ de 12 anĭ, au înşelatŭ naţiunea 12 anĭ, acum însĕ promitŭ îmbunătăţire şi cerŭ pentru alţĭ 5 anĭ încredere, banĭ şi creditŭ dela celŭ înşelatŭ.“

„La noi tóte suntŭ cu putinţă. Nicăirĭ pe faţa pămêntului nu s'ar suferi unŭ asemenea lucru. Şi acésta este a patra dietă, care crede guvernului Tisza şi este păcălită de elŭ. Acum va alege naţiunea pe a cincea. Ne-amŭ bătutŭ pe noi înşine în modŭ constituţionalŭ şi acum cerŭ continuarea acestei politice. Absolutismulŭ n'ar fi cutezatŭ sĕ facă cu noi ceea ce a făcutŭ domnirea de partidă constituţională — *quosque tandem?*“

„Era dela 1875—1887 va fi în vecĭ marcată în istoria maghiară. După era lui Szechenyi, Kossuth, Deak, Andrassy a urmatŭ era lui Tisza. Fiecare îşĭ are imprimatŭ timbrulŭ ei. Era din urmă n'a fostŭ era avêntului naţionalŭ. Semnulŭ ei caracteristicŭ e stabilismulŭ şi corupţiunea.“

„Orĭ ce ar scóte la ivélă alegerile, şi era lui Tisza şĭ-a trăitŭ traiulŭ, s'a usatŭ. Acésta o sêmte însuşĭ guvernulŭ şi partida sa. Ḑiua e pe sfêrşite, s'a făcutŭ séră şi după ea urméză nóptea.“

Mişcarea electorală.

Partida independentă unguréscă a ţinutŭ în Peşta o adunare, în care candidatulŭ ei pentru cerculŭ centralŭ alŭ oraşului, Alexius *Győry*, îşĭ desvoltă programa:

„Partida sa — ḑise Győry — urmăresce scopulŭ sĕ recuceréscă Ungariei independenţa de a dispune de averea şi sângele ei. Sub acestŭ guvernŭ totulŭ e în decadenţă. Ocuparea Bosniei ne-a costatŭ 72 milióne şi nenumĕrate vieţĭ omenescĭ, fără sĕ avemŭ vr'unŭ folosŭ. N'avemŭ nicĭ măcarŭ o armată propriă, căcĭ honveḑimea, care n'are nicĭ măcarŭ generalĭ proprii, nu se póte numi armată independentă. In tabĕra armatei comune este şi aḑĭ Austria. *Fii noştri trebue sĕ se lupte sub stégŭ streinŭ şi sĕ abḑică la limba lorŭ.* Suntemŭ trataţĭ ca o provinciă séu coloniă austriacă. Câtŭ de multŭ apasă pe poporŭ dările, o dovedescŭ nenumĕratele execuţiunĭ. Deficitulŭ trece aḑĭ peste 2000 milióne capitalŭ. Prin noua lege municipală confiscă autonomia în favórea fişpanului. Justiţia se află într'o stare de plânsŭ. *Libertate nu esistă la noi.* Frăţietate nu esistă aḑĭ. *Rassele şi confesiunile suntŭ persecutate.*“

In *Mediaşŭ* au de gândŭ guvernamentalii sĕ candideze pe generalulŭ în pensiune *Mangesius.* Unŭ corespondentŭ alŭ lui „Sieb. Deutsch. Tgbltt“ ḑice că Mangesius ar fi spusŭ că stă pe basa programului naţional săsescŭ, şi aştéptă ca candidatulŭ sĕ se ţină de vorbă.

In *Leutschau* secretarulŭ de statŭ Berzeviczy şĭ-a desvoltatŭ programa. După ce a vorbitŭ multe şi mĕrunte despre isprăvile guvernului, ajunse şi la instrucţiunea publică, pe tĕrêmulŭ căreia suntŭ importante probleme de esecutatŭ. Anume seminariele învĕţătorescĭ sĕ se provédă cu internate. Privitorŭ la *instrucţiunea confesională*, ḑise elŭ, statulŭ nu póte renunţa la dreptulŭ sĕu de a infiinţa *scóle de statŭ* acolo, unde cerŭ împrejurările. Pe tĕrêmulŭ *educaţiunei femeei*, ḑise că n'au nevoiă de femei învĕţate, ci de »bune patrióte“. E necesarŭ sĕ se înfiinţeze internate pe lângă scólele medii, sĕ se înmulţéscă diferitele scóle speciale, sĕ se înfiinţeze celŭ puţinŭ încă o a treia universitate. De progresele culturale atêrnă viitorulŭ naţiunei şi alŭ statului nostru, căcĭ naţiunea nóstră, după tăria ei numerică şi după situaţiunea ei politică, nu e atâta chiămată a avé nisuinţe de putere, câtŭ mai multŭ „a mijloci cultura vest-europénă în Orientŭ“ (?). In momentulŭ, în care am uita acésta chiămare a nóstră, séu amŭ lăsa sĕ trécă o parte din ea în mânile altora, nĭ amŭ pusŭ în jocŭ viitorulŭ şi esistenţa nóstră. Ministrului de aḑĭ i-a succesŭ a da progresului culturalŭ ca totalŭ „timbrulŭ naţionalŭ.“ A imprima acestei civilisaţiunĭ, la care lucrămŭ noi, timbru naţionalŭ nu numaĭ e unŭ dreptŭ (?) alŭ nostru, ci şi o datoriă către noi înşine, către omenime (?) şi către posteritate (?). Noi nu împilămŭ nicĭ o limbă (?), nicĭ literatura şi cultura vre-unei naţionalităţĭ (?), dér nimenea nu ne póte detrage noué, Maghiarilorŭ, dreptulŭ (?) de a cuceri acéstă ţéră, pe care au cucerit'o odată strămoşii noştri cu sângele lorŭ, şi a doua-óră numelui ungurescŭ, spiritului ungurescŭ, cu prestigiulŭ nostru spiritualŭ (?), de a o ilumina cu strălucirea culturei şi sciinţei nóstre (?). (Vorbesce par'că n'arŭ mai fi p'aicĭ decâtŭ numai viţă de a lui Atila, care sĕ fi mâncatŭ cultura şi sciinţa cu lingura de bucătăriă. — Red.)

Din dieta ungară.

In şedinţa dela 23 Maiu n. a camerei deputaţilorŭ, ministrulŭ Tisza a rĕspunsŭ la următórea interpelare ce i-a adresat'o deputatulŭ *Helfy*:

»A primitŭ guvernulŭ invitare oficială de a participa la *esposiţiunea din 1889 în Parisŭ?* Décă da, ce posiţiune are de gândŭ sĕ ia guvernulŭ faţă cu ea?“

Ministrulŭ-preş. *Tisza*: Invitare amŭ primitŭ prin ministrulŭ de esterne. Dér desele esposiţiunĭ universale 'şĭ-au perdutŭ din importanţa de mai nainte. De altă parte participarea din partea statului la astfelŭ de esposiţiunĭ e împreunată cu marĭ cheltuelĭ şi raporturile nóstre materiale stau rĕu. De aceea *ne-amŭ decisŭ a nu lua parte oficială.* Naturalŭ, că singuraticilorŭ le stă în voiă liberă a participa şi guvernulŭ îi va sprijini, întru câtŭ e posibilŭ acésta fără jertfe din partea statului. Rogŭ a mi se lua rĕspunsulŭ la cunoscinţă.

Ignaz *Helfy* nu e mulţămitŭ cu motivele ce le aduce guvernulŭ în sprijinulŭ neparticipării. Aicĭ suntŭ alte motive în jocŭ. Germania şi Italia au refusatŭ a participa, ér Rusia nu. Pasulŭ guvernului e fórte greşitŭ;

e o demonstrațiune contra Franciei. Décă Germania refusă invitarea, ér Rusia o primesce și acum și noi o respingemŭ, cu acéstă demonstrămŭ contra căruia e îndreptată alianța puterilorŭ centrale. Nu ia rĕspunsulŭ la cunoscință.

Ministrulŭ *Tisza* apĕră din nou decisiunea guvernului. Nu suntŭ banĭ, și prin urmare nu merge ca Ungaria sĕ fiă sărăcăciosŭ representată la esposițiune. Nicĭ Anglia nu ia parte. Amŭ o încunosciințare oficială că nicĭ Rusia nu va lua parte. Prin urmare décă ne-amŭ duce acolo, n'amŭ avé măcarŭ bucuria, d'a fi împreună cu Rusia. (Viă ilaritate 'n drépta.)

După ce mai replică și Helfy și érășĭ Tisza, făcêndu-se hazŭ în contulŭ Rusiei, rĕspunsulŭ ministrului fù luatŭ la cunoscință.

Totŭ în acéstă ședință, deputatulŭ *Kamjathy* a adresatŭ următórea interpelare:

„E aplecatŭ guvernulŭ ca, în scopulŭ asigurării curățeniei și legalității viitórelorŭ alegerĭ dietale, neamênatŭ sĕ dea o ordinațiune, prin care fie-care funcționarŭ alŭ statului și administrativŭ sĕ fiă avisatŭ a nu lua asupră'șĭ în mișcările electorale nicĭ unŭ rolŭ conducĕtorŭ și sĕ se feréscă de orĭ-ce amesteců, la care nu e chematŭ?“

Ministrulŭ *Tisza* rĕspunde, că nu póte înfrica dela esercitarea dreptului de alegere pe funcționarĭ prin ordinațiune. Și apoi espresiunea „sĕ nu jóce rolŭ conducĕtorŭ“ póte duce pe mulțĭ în rătăcire, fiindŭ pré generală. A lua parte la alegerĭ, a'șĭ da părerea și *nu numai a vota simplu*, e liberŭ orĭ-care.

Komjathy dice că unii viceșpanĭ funcționéză ca președințĭ de partidă și folosescŭ puterea lorŭ spre a abate pe singuraticĭ dela convingerea lorŭ. Și până sĕ ajungă plângerile la ministerŭ, alegerile s'au terminatŭ de multŭ. Nu se cuvine ca viceșpanulŭ orĭ solgăbirĕulŭ sĕ ia parte la corteșire.

Ministrulŭ *Tisza* rĕspunde, că viceșpanii au funcționatŭ la tóte partidele ca președințĭ de partidă. Elŭ nu póte lua rĕspunderea, că ce dice la alegerĭ judele orĭ notarulŭ satului.

Rĕspunsulŭ ministrului s'a luatŭ la cunoscință. Din elŭ se póte convinge orĭ-cine, câtŭ de „curate“ și „legale“ au sĕ fiă alegerile.

Vandalismŭ.

Privitorŭ la scirea ce amŭ dat'o despre comuna românéscă Coșteiu, că o „fericescŭ“ două companii de cătane și patru esecutorĭ de dare, „Budapester Tagblatt“ publică o corespondență din Vêrșețŭ, din care estragemŭ următórele:

Unŭ actŭ de violență ne mai pomenită ține în iritațiune pacînica poporațiune a cercului nostru și umple cu dréptă indignațiune pieptulŭ fiesce căruĭ bunŭ patriotŭ. Nenorocitulŭ nostru comitatŭ, e expusŭ volniciei fără de marginĭ a unei clice importate. Sĕrmanii ómenĭ se rugară în nenumĕrate petițiunĭ prea umilite către înaltulŭ ministerŭ de interne, ca sĕ le ajute și sĕ-i scótă din nĕcasŭ; până astădĭ însĕ zadarnică a fostŭ așteptarea unei resoluțiunĭ.

In marea și frumósa comună românéscă *Coșteiu* s'a întêmplatŭ, suntŭ vre-o câteva sĕptĕmânĭ, că primarulŭ comunei a fostŭ împușcatŭ și rănitŭ în diua mare. De vreme ce acéstă s'a întêmplatŭ în comună și în presența mai multorŭ locuitorĭ, ér făptuitorulŭ nu s'a putută afla, s'au luatŭ mĕsurĭ, care mai pre susŭ de tóte suntŭ revoltătóre. S'a ordonatŭ asupra comunei o formală stare de asediu. Prin unŭ ucasŭ alŭ viceșpanului aprobatŭ de comisiunea administrativă a comitatului Timișŭ, s'au trimisŭ la Coșteiu două companii de soldațĭ, și sĕ nu credețĭ că aceste compănii s'au cerutŭ dór din apropiatele orașe, Biserica Albă și Timișóra, nu! ele au fostŭ comandate din Seghedinŭ cu specialulŭ ordinŭ, ca la aceștĭ „*suspecțĭ*“ sĕ se încuartireze câte 4 până la 6 ómenĭ. Totdeodată s'a începutŭ încassarea prin esecuțiă a speselorŭ pentru acéstă paradă costisitóre, cu tóte că cestiunea, că cine anume are sĕ supórte spesele, încă nicĭ că s'a pusŭ la discuțiune. Din precauțiune, celorŭ executațĭ nu li se dau gazetele. Cu aceste însĕ, mĕsurile invențioșilorŭ nostrii administratorĭ comitatensĭ nu au încetatŭ. La ordinulŭ amintitului vicișpanŭ au fostŭ arestațĭ 60 „*bĕnuițĭ*“ fără nicĭ unŭ temeiu, și au fostŭ răpițĭ de libertate pentru mai multe dile. Acești bĕnuițĭ — între carĭ suntŭ a se înțelege cei mai bogațĭ poporenĭ din Coșteiu, dér cu vederĭ oposiționale — fură dușĭ în tótă séra la casa comunală, pentru a petrece nóptea în pivnițe și podurĭ, îndesuițĭ ca oile; siguranța femeilorŭ și a fetelorŭ acestorŭ nefericițĭ erau încredințate cătanelorŭ din Seghedinŭ. Însĕ n'am ajunsŭ încă la sfârșitŭ. Vĕdêndu-se, că prin astfelŭ de mijlóce ruina totală a nefericitei comune încă nu este asigurată, s'au comandatŭ de cĕtră părintesculŭ comitetŭ administrativŭ *4 executorĭ de dare la Coșteiu*, cu strictulŭ ordinŭ, ca acum primăvéra — când bietulŭ țĕranŭ nu scie de unde sĕ-șĭ câștige pânea de tóte dilele — sĕ se încasseze tóte restanțele de dare din comună. Haita slobodită rimă în trupulŭ bietei comune cu o ne mai pomenită desconsiderare; *cai, carĕ, unelte agronomice, tóte li se iau bietului țĕranŭ* și se transportă fără motivŭ, și elŭ e silitŭ vedêndu-șĭ cu ochii totala ruină sĕ stea și sĕ se uite cu mânile încrucișate și cu ochii plinĭ de lacrămĭ, cum se întêmplă tóte aceste! Da, ni s'au istorisitŭ casurĭ, că unorŭ restanțierĭ *li s'au luatŭ patulŭ și perinile pe care se odihneau bolnavele femei!* Ți se ridică pĕrulŭ în capŭ vĕdêndŭ o astfelŭ de procedură, ce nicĭ chiar Turculŭ nu a întrebuințat'o! Așĭ puté sĕ înmulțescŭ seria fărădelegilorŭ comise în secolulŭ umanitătii de cătră unŭ guvernŭ, care nu numai că se numesce constituționalŭ, dér chiar și „liberalŭ“, terorisărĭ ce caracteriséză trista epocă a evului mediu, dér credŭ, că onoratulŭ publicŭ îșĭ va puté forma din cele dise până acum o ideiă exactă despre aceea, cum se „administréză“ la noi, cum se promovéză la noi bunăstarea poporațiunii dela țeră și prin ce mijlóce se caută a se câștiga simpatiile pentru idea de statŭ maghiarŭ.

SCIRILE DILEI.

Din *Tohanulŭ vechiu* suntemŭ informațĭ, că vre-o 180 indivigĭ se gătescŭ *sĕ emigreze în România* din causa miseriei și greutățilorŭ marĭ, pe carĭ nu le mai potŭ purta. O parte din aceștia șĭ-au și scosŭ pașapórtele. — La „mare fericire“ are sĕ ajungă țéra sub stăpânirea ungurésca!

—x—

D-lŭ deputatŭ *V. Babeșŭ* a adresatŭ în cameră o interpelare relativŭ la inundările din Bănatŭ. Interpelarea — lipsindu-ne spațiulŭ — o vomŭ publica în numĕrulŭ viitorŭ. Aci observămŭ numai că, după cum spune, însușĭ »Pester Lloyd,« pe guvernŭ nicĭ capulŭ nu-lŭ dóre de comunele bănățene amenințate de Timișŭ și Bega; stăvilarele s'au lucratŭ tómna și érna, când pămêntulŭ e degeratŭ, prin urmare s'a lucratŭ rĕu. In Cebza a condusŭ lucrările de apĕrare unŭ inginerŭ cam surdŭ, care nu scia nicĭ limba germană, nicĭ limba acestui satŭ: cea română. — Minunatŭ guvernŭ!

—x—

In „Pester Lloyd“ dela 27 Maiu cetimŭ: „*O interesantă cértă bisericéscă* se resolvă definitivŭ adĭ (26 Maiu) înaintea senatului civilŭ II alŭ curiei reg. E procesulŭ ce l'au intentatŭ aderenții românĭ ai bisericei gr. or. din cetatea *Brașovului*, numită Sfânta Treime, ca sĕ li se recunóscă deplina paritate liturgică, administrarea comună a bisericei, a averii și bunurilorŭ bisericescĭ și fundaționale. Patru anĭ a duratŭ acestŭ procesŭ. Sentința tablei r., care respinse cererea acusatorilorŭ, fù aprobată de curiă. Motivarea sentinței tribunalului supremŭ se baséză, deviândŭ de sentințele instanțelorŭ inferióre, pe principiulŭ autocefaliei, după care, considerândŭ că fundatorii bisericei și ai bunurilorŭ bisericescĭ au fostŭ Grecĭ, administrarea acestei biserici și a bunurilorŭ ei se cuvine numai credincioșilorŭ grecĭ.“ — Vomŭ reveni.

—x—

Comitele Bethlen Geza a raportatŭ în adunarea de primă-véră a comitetului comitatensŭ din comitatulŭ *Turda-Arieșŭ*, ținută la 24 Maiu în Turda, că în decursulŭ anului a *emigratŭ* cu pașapórte legale 98 indivigĭ, dintre carĭ nouĕ părțĭ au trecutŭ în regatulŭ României. S'au născutŭ în acestŭ comitatŭ în decursulŭ anului 3041 copii, 2918 fete; au muritŭ cu totulŭ 4149 Crescerea e de 946 copii, 894 fete. Mai multŭ ca toțĭ se înmulțescŭ Evreii, la carĭ numĕrulŭ născuților face 65%, mai îndĕrĕtŭ ca toțĭ stau în privința acéstă greco-orientalii. — Se vede că de traiulŭ celŭ bunŭ sub stăpânirea ungurésca.

—x—

Ni se scrie din Deva: *Comitele supremŭ*, în cuvêntarea, cu care a deschisŭ adunarea generală a comitatului „*Hunedóra*“ în 24 Maiu a. c. st. n. între altele și a esprimatŭ părerea de rĕu, că o mare parte din locuitorii acestui comitatŭ, față cu alegerile de deputațĭ, s'a pusŭ în reservă (a se înțelege Românii;) și că ura și certele personale (a se înțelege partidele maghiare) de multe orĭ impedecă mersulŭ naturalŭ alŭ afacerilorŭ de interesŭ publicŭ. Doresce stăruința la o înțelegere perfectă. — Mai departe a adusŭ la cunoscință, că *Maiestatea Sa Impĕratulŭ-Rege*, cu ocasiunea manevrelorŭ de tómnă, este decisŭ a onora comitatulŭ și propriamente orașulŭ nostru cu Prea Inalta Sa presență. — In urma acestei ultime îmbucurătóre enunciațiunĭ, s'a esmisŭ o comisiune, cu însărcinarea, de a pregăti cele de lipsă pentru primirea corĕspundĕtóre a Prea Inaltului óspe. — Obiecte de însemnătate n'au fostŭ.“

—x—

In *Vâlcele* (Előpatak) s'a deschisŭ la 15 Maiu n. oficiulŭ telegraficŭ pentru timpulŭ băilorŭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ alŭ lucrărilorŭ publice și comunicațiunei a prelungitŭ încă pe unŭ anŭ concesiunea dată deputațilorŭ Gabriel Ugron și Daniel jun. de a face lucrările pregătitóre pentru o cale ferată locală dela Oderheiulŭ sĕcuescŭ prin Zetelacŭ, Ilia-mureșiană, Carcifalenĭ, C.-Sereda, Sepvizŭ până la Ghimeșŭ.

—x—

Cetimŭ în „Pesti Napló“: „Locotenentulŭ din regim. de inf. „Döpfner,« Emil *Wieser*, cu ocasiunea unui esercițiu acum câteva dile se rĕstĭ la oficerii carĭ vorbeau ungurésce cu cuvintele: „*Cine vorbesce aci betyaresce?*“ Oficerii tăcură, dér în casarmă locțiitorulŭ de oficerŭ Franz Tegze căută pe locotenentulŭ și 'i dise: „Dér cu tóte astea mâncĭ pâne ungurésca!“ Din acest timpŭ domnesce între amêndoi o mare încordare și mai alaltaerĭ loct. Wieser chemă pe locțiit. de oficerŭ la raportŭ, învinovățindu-lŭ, că s'a îmbĕtatŭ în timpulŭ esercițiilorŭ. Tegze se provocă la întregulŭ regimentŭ, care a fostŭ martorŭ că elŭ în timpulŭ pausei a beutŭ numai o jumĕtate de litru de vinŭ amestecatŭ cu apă; de altă parte locotenentulŭ îlŭ urăsce de când cu ultima sa esprimare și acusarea e o urmare a aceleia. Cu tóte astea Tegze fù condamnatŭ de colonelŭ deocamdată cu arestŭ în casarmă, ér în contra locotenentului s'a pornitŭ cercetare.“ — In acéstă afacere, deputatulŭ Madarasz a adresatŭ ministrului-președinte o interpelare în cameră.

Inundărĭ în Zarandŭ.

Zarandŭ, 22 Maiu 1887.

In diua de 20 Maiu n. c. și în nóptea următóre a plouatŭ fórte multŭ în întregŭ Zarandulŭ. Din acéstă causă în nóptea dintre 20 și 21 n. l. c. s'a pornitŭ curgerea apelorŭ, carĭ au produsŭ multă stricăciune în multe locurĭ. Apa a întratŭ prin case, a nimicitŭ porțĭ și căi de comunicațiune. Bĕtrânulŭ Crișiu, fluviulŭ principalŭ, a eșitŭ din alvia sa, inundândŭ și formândŭ în unele locurĭ o lățime de câte 600—1000 pașĭ. Opidulŭ *Bradŭ* erĭ totŭ era în apă. Apa a întratŭ chiarŭ și în odăile din parterre. Marĭ stricăciunĭ au făcutŭ apele în *Baița* și în *Halmagiulŭ mare*, precum și în mai multe comune văile lateralĭ. Erĭ, pre malurile Crișului, locurile cele mai productive cu sĕmĕnăturĭ, tóte erau sub apă, mai multe mii de jugĕre. Astădĭ a începutŭ apa a mai scădé. Comunicațiunea poștală între Deva, Băița, Bradŭ, Baia de Crișiu și Halmagiulŭ mare a fostŭ întreruptă. Se póte, că nicĭ astădĭ nu vomŭ căpĕta poșta. Dauna este fórte mare, care nu se póte calcula. Bĕtrânii dicŭ, că din 1868 n'a fostŭ Crișiulŭ așa mare, ca cu acéstă ocasiune, nicĭ apele n'au făcutŭ așa mare stricăciunei ca acum.

Anulŭ altcum pare a fi destulŭ de productivŭ, vegetațiunea este satisfăcĕtóre. Cereale, póme și nutrețŭ vomŭ avé în mĕsură neașteptată, décă cumva ploile nu vorŭ ține multŭ și sĕmĕnăturile de pre sub apă se vorŭ ridica.

C. o.

Lista de subscripțiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei“ pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu și inundare.

Au mai încursŭ dela domnii:

Christy Ovanes fii	5 fl.
Nic. Racoța, medicŭ de cercŭ în	
Șeica mare	5 fl.
George Proca din Rĕșnovŭ	4 fl.
N. I. C.	3 fl.
N. N. Navrea	3 fl.
N. N.	2 fl.
Suma	22 fl.

Adăugêndŭ la acésta suma din nr. 107 alŭ „Gaz. Trans.“ . . . . 760 francĭ și 50 fl.
(Va urma). Totalŭ 760 francĭ, 72 fl. v. a.

Le mulțumimŭ generoșilorŭ contribuitorĭ în numele nenorocițilorŭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea.

Trupa teatrală din Ploescĭ a d-lui Bobescu a dată acolo o representațiă în folosulŭ incendiațilorŭ din Ciugudulŭ mureșianŭ. Venitulŭ a fostŭ de 451 lei În Ploeșcĭ s'au subscrisŭ până acum pentru incendiațĭ 2300 lei, dintre carĭ 2000 au fostŭ dațĭ de d. Gr. G. Cantacuzino.

Salarisarea învĕțătorilorŭ în Ungaria.

Inspectorulŭ de șcóle alŭ comitatului Bistrița-Năsĕudŭ, dr. Iuliu Havas, scrie unŭ articulŭ în „Kolozsvár“ în care arată, că deși progresulŭ unui învĕțătorŭ pe cariera profesiunei sale este condiționatŭ de dotațiunea lui, totușĭ Ungaria este unulŭ din acele state, în care învĕțătorii suntŭ mai rĕu salarisațĭ ca orĭ unde. Havas asigură însĕ, că cu ocasiunea revisuirei legei pentru șcólele poporale, guvernulŭ ungurescŭ de acum îșĭ va da silința, ca învĕțătorii sĕ fiă mai bine salarisațĭ, măcarcă, dice Havas, se află între învĕțătorii confesionalĭ și de acea, carĭ »în bine cunoscutele diare ale naționalitățilorŭ« strigă în contra guvernului. Havas face adecă alusiune

la atitudinea învěţătorilorŭ confesionalĭ faţă cu viitórele alegerĭ.

In specialŭ Havas arată din datele statistice ale comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ, că cei mai bine salarisaţĭ suntŭ învěţătorii de statŭ, între carĭ se potŭ pune şi învěţătorii cu plata dela comitatŭ. Aceştia au plata maximă de 950 fl. pe anŭ, ér minimulŭ e de 300 fl., pe când din 186 învěţătorĭ, aprópe jumětate au mai puţinŭ de 300 fl., ér alţii se cobóră cu plata în josŭ chiar până la 30 fl. pe anŭ.

In acestŭ comitatŭ 13 învěţătorĭ au mai puţinŭ de 100 fl. pe anŭ şi aceştĭ 13 învěţătorĭ suntŭ toţĭ românĭ: 12 de confesiunea gr. cat., 1 de confesiunea gr. or. Dintre învěţătorii gr. or. nicĭ unulŭ nu are mai mare salarŭ de 300 fl., ér dintre gr. cat. se află şi de aceia, carĭ trecŭ cu salarulŭ dela 3—400 fl. pe anŭ; cei mai mulţĭ însĕ (28) au 200—300 fl. pe anŭ, ér 18 inşĭ au numai 100—200 fl. pe anŭ. Nu cu multŭ mai bine salarisaţĭ suntŭ şi învěţătorii sasĭ.

Invěţătorii românĭ salarisaţĭ din fundaţiunea grăniţăréscă din Năsĕudŭ au 2—500 fl. pe anŭ, şi anume 2 cu câte 200 fl., 3 câte 250 fl., ér 15 câte 500 fl. pe anŭ.

Dintre învěţătorii de statŭ: 3 au mai multŭ de 300 fl., dér mai puţinŭ de 400; 7 până la 500, alţĭ 7 până la 600 fl. pe anŭ; 1 are dela 6—700 fl., 1 până la 800 fl. şi în fine 1 cu 950 fl..

Adecă luândŭ peste totŭ: 3 învěţătorĭ rom. cat. au la olaltă 1650 fl, pe unulŭ se vine aşa-déră cam 550 fl. pe anŭ; 64 învěţătorĭ gr. cat. 11,646 fl., pe unulŭ se vinŭ 182 fl.; 12 învěţătorĭ gr. or. 3021 fl., pe unulŭ se vinŭ 250 fl.; 66 învěţătorĭ de confesiunea augustană au 28,612 fl. pe anŭ, pe unulŭ se vină 434 fl.; 20 învěţătorĭ românĭ cu salarŭ din fundaţiunea din Năsĕudŭ au 8650 fl., pe unulŭ se vinŭ 433 fl. pe anŭ; 20 învěţătorĭ de statŭ 11,172 fl., pe unulŭ se vinŭ 559 fl. Aşa déră unŭ simplu ḑilerŭ, ḑice d. Havas, are mai mare plată ca învěţătorulŭ românŭ gr. cat., care e şi cantorŭ.

Peste totŭ constată Havas, că învěţătorii din Ungaria suntŭ fórte rĕu salarisaţĭ. In Germania de esemplu învěţătorii dela oraşe au celŭ puţinŭ 720 fl., cei dela sate 480 fl. pe anŭ; în Anglia plata învěţătorilorŭ este 1000—1200 fl., în Londra trece până la 1600, ba învěţătorii principalĭ au şi până la 3200 fl.; în Francia salarulŭ învěţătorilorŭ merge treptatŭ în susŭ, dela minimulŭ de 400 fl. la 480, 600, 720, 840 fl.; în Elveţia 320—800; în Italia 200—400; în Rusia 324—405; în Spania 250—1000; în România: învěţătorulŭ dela sate are 432, celŭ dela oraşe 1080 fl. v. a. şi afară de aceea plata i se măresce după 5 anĭ de serviţiu cu 15%, după 10 anĭ cu 30, după 15 anĭ cu 45 şi după 20 anĭ cu 60%.

In raportŭ cu alte state aşadéră Ungaria ocupă în privinţa acésta una din cele mai inferióre posiţiunĭ. Unii arŭ conchide din împrejurarea acésta, că învěţămêntulŭ în Ungaria s'ar afla într'o stare deplorabilă, dér, ḑice Havas, acésta nu e dreptŭ, pentru-că Ungaria a întrecutŭ în privinţa învěţămêntului cu multŭ chiar şi pe unele din cele mai civilisate state ale apusului.

Ne pare rĕu că inspectorulŭ scolarŭ nu e atâtŭ de sincerŭ ca sĕ spună, că banii luaţĭ ca dare dela Românĭ se folosescŭ numai pentru interese specifice maghiare şi, fiindŭ că aci e vorba de scóle, numai pentru scólele maghiare. Prin urmare, Românii şi celelalte naţionalităţĭ susţinŭ şi scólele ungurescĭ şi pe ale lorŭ, şi cu tóte astea inspectorulŭ şcolarŭ n'a găsitŭ cu cale sĕ condamne procederea stăpânirei ungurescĭ. In asemenea casŭ mai póte fi vorba de bune salare la bieţii noştri învěţătorĭ?

Nu putemŭ decâtŭ sĕ repetămŭ din nou: tristă misiune culturală!

De lângă Oltŭ, 22 Maiu 1887.

Pe când sarcinele publice crescŭ întruna, orĭ şi ce isvorŭ de venite, ce a mai rĕmasŭ încă pentru poporaţiunea autoctonă română, sécă mereu şi sistematice i se detrage în favorulŭ străinilorŭ. De s'a arătatŭ icĭ colo şi câte unŭ întreprenorŭ, câte unŭ arêndatorŭ românŭ, îndată i s'au pusŭ felŭ de felŭ de pedecĭ, până a fostŭ delăturatŭ, séu până a fostŭ ruinatŭ. A fostŭ în comuna Ucea inferióră unŭ magistru postalŭ românŭ şi omŭ harnicŭ, însĕ nu, n'a fostŭ bunŭ, stăpânitorii l'au delăturatŭ şi l'au înlocuitŭ cu unŭ străinŭ, omŭ tinĕrŭ, aşa ḑicêndŭ c'unŭ băetoiu după placulŭ lorŭ.

Românii aplicaţĭ, fiă în oficii municipale, fiă comunale, căcĭ la justiţiă mai nu mai avemŭ, pentru preteste de nimica se suspendŭ din oficii, se persecută şi se delătură, pe când Maghiarilorŭ pentru cause ponderóse nu li-se atinge nicĭ măcarŭ unŭ pĕrŭ din capŭ.

Mulţime de plugarĭ românĭ aveau până acum puţine venite din cărarea petrişului pe drumulŭ de statŭ, asta încă n'au mai putut'o suferi stăpânitorii şi pentru ca sĕ detragă Romanului şi acestŭ micŭ venitŭ, în marea lorŭ „înţelepciune", au adusŭ lucrulŭ acolo, că şi acestŭ petrişŭ va trebui sĕ se care pe viitorŭ prin puterile comitatense la lucrulŭ publicŭ, ca aşa sĕ înfiinţeze unŭ fondŭ de disposiţiă din care sĕ se facă o cale ferată prin ţéra Oltului, care apoi va fi în stare a răpi poporaţiunei şi celŭ mai de pe urmă isvorŭ de venite şi a o aduce la sapă de lemnŭ. Şi apoi în unŭ modŭ tare ciudatŭ se întêmplă tóte acestea, căcĭ în şedinţa ultimă comisiunea municipală a decisŭ, că renunţă necondiţionatŭ la întreprinderea transportărei petrişului pe drumulŭ statului, şi cu tóte acestea vice-comitele, fără a mai fi decisŭ altfelŭ consiliulŭ municipalŭ, ni-a datŭ ordinŭ sĕ cărămŭ petrişiulŭ. Cine îlŭ va îndemnatŭ pe vice-comitele la acésta şi cum îşĭ va puté motiva acestŭ pasŭ atâtŭ de necorectŭ şi neiertatŭ, numai dênsulŭ va fi sciindŭ. De ce mai esistă comisiune municipală? Şi de ce se mai conchiamă acésta la şedinţe, décă fiă d. fişpanŭ, fiă viceşpanŭ, află cu cale a dispune în cause de asemenea natură cu propria autoritate şi contra decisiunilorŭ esprese ale comisiunei municipalĭ?

Oltenii, ce-i dreptŭ, suntŭ ómenĭ ascultătorĭ şi supuşĭ, însĕ nu trebue amărîţĭ prin atâtea şicane, căcĭ tóte mergŭ până la unŭ locŭ, se vorŭ deştepta şi ei, se vorŭ folosi în strictulŭ înţelesŭ alŭ cuvêntului de drepturile lorŭ legale şi apoi credemŭ, că nu le va prea plăcé nicĭ domnilorŭ dela putere, décă li-se va mĕsura cu acea mĕsură, cu care mĕsură ei, căcĭ orĭ şi cum ar fi, o maioritate română atâtŭ de impunĕtóre ca la noi, ba orĭ şi unde ar fi aceea, purceḑêndŭ corectŭ, orĭ şi când pentru atare ţinută va puté sĕ-i facă multă bătae de capŭ, fiă unui fişpanŭ, fiă unui viceşpanŭ.

Şi după cum se află şicane în susŭ, acelea se imitéză şi se comitŭ totŭ cu atâta îndrăsnélă şi în josŭ. De ţinemŭ o alegere, fiă aceea şi şcolară, îndată ne pomenimŭ cu gendarmii la spate, ca la Viştea; de ne întrunimŭ orĭ şi unde, şi în cele mai nevinovate şi ertate afacerĭ, suntemŭ suspiţionaţĭ; juḑii comunalĭ ni-se impunŭ cu puterea şi fără voia nóstră, ca la Arpaşulŭ superiorŭ, Sărata etc., limba română s'a scosŭ cu totulŭ din praxa oficielorŭ administrative, aşa încâtŭ pe lângă multele plage elementare de carĭ a fostŭ desŭ cercetatŭ acestŭ nenorocitŭ comitatŭ, bântuiţĭ şi de atâtea neajunsurĭ şi greutăţĭ politice, suntemŭ ajunşĭ aşa ḑicêndŭ la desperare.

De aceea, ca lucrulŭ sĕ nu ajungă şi la mai rĕu, este acum datoria nóstră sĕ ne punemŭ pe picióre, sĕ veghiămŭ, sĕ ne folosimŭ cu conscienţiositate de drepturile ce ni le dă legea şi orĭ şi ce împilare, vină ea de orĭ şi unde ar veni, sĕ o respingemŭ fără cruţare şi sĕ căutămŭ sĕ vindecămŭ rĕulŭ din rădĕcină până nu e prea târḑiu.

Străinulŭ te linguşeşte séu te teroriséză ca apoi sĕ te pótă juca după placulŭ lui. Sĕ nu le credemŭ, sĕ nu ne înspăimântămŭ, sĕ nu ne creămŭ noi tiranii, căcĭ celŭ ce şi-i crează vrednicŭ este de ei. Sĕ ţinemŭ contŭ de interesele nóstre curatŭ romănescĭ, căcĭ ce póte fi mai dejositorŭ şi mai durerosŭ decâtŭ când Românii în cerculŭ Şercaiei alegŭ ca membri în comisiunea municipală pe unŭ Gál Domokos şi pe unŭ Gál Tamás, căruia uitatulŭ de sine Morariu, notarulŭ din Vadŭ, îi dĕdŭ şi lăudătoru — veḑĭ Dómne friesósa slugă şi lauda stăpânului — ce póte fi mai neertatŭ decâtŭ când la Scorei totŭ Românii alegŭ pe unŭ vai de elŭ Rusz Károly, şi cu deosebire ce póte fi mai durerosŭ decâtŭ când vice-comitele Grămoiu, după cum se vorbesce la poruncă, recurge contra alegerei din Recia şi contra decisului inteligenţei, care i-a pusŭ pita în mână şi l'a apĕratŭ de atâtea şi atâtea atacurĭ, mijlocesce anularea acelei alegerĭ şi apoi alegêndu-se pe sine, deşi are votŭ ca amploiatŭ, a făcutŭ că unulŭ dintre Românii aleşĭ mai înainte a trebuitŭ sĕ rĕmână afară...

Pe 27 Maiu a. c. suntemŭ chemaţĭ la şedinţa municipală în Făgăraşŭ. Ar fi tare de doritŭ sĕ se presenteze toţĭ membrii şi sĕ-i înveţe pe cei prea încreḑuţĭ séu nepricepĕtorĭ, că acéstă corporaţiune legală nu este numai o păpuşe, şi că de drepturile ei nu póte abusa nimenea, fiă acela orĭ şi cine ar fi.

Olteanulŭ.

Afacerĭ locale.

In şedinţa representanţei orăşenescĭ din sĕptĕmâna trecută s'au tratatŭ următórele obiecte:

O propunere de urgenţă a d-lui adv. O *Sorescu* şi a altora, pentru înlăturarea *meselorŭ schimbătorilorŭ de banĭ* din piéţă, se va pune la ordinea ḑilei a viitórei şedinţe.

De asemenea punctele privitóre la *procurarea unui terenŭ* pentru scóla de căruţatŭ a artileriei şi la cumpĕrarea *unei liveḑĭ* lângă Vlădenĭ s'a pusŭ la ordinea ḑilei pe 15 Iunie, ér punctele relative la *vinderea celorŭ douĕ case* ale oraşului întrebuinţate ca spitale militare şi *vinderea morii* din Uliţa de lăturĭ la ordinea ḑilei pe 13 Iulie.

Ca *bărbaţĭ de încredere în comisiunea de mĕsurare a dării* s'au alesŭ G. Schlandt şi I. Vasadi.

Propunerea privitóre la *felulŭ publicării încunosciinţărilorŭ în afacerĭ economice orăşenescĭ* s'a resolvatŭ astfelŭ: Comisiunea permanentă sprijinì propunerea magistratului, d'a i se lăsa asupra lui felulŭ şi modulŭ publicării, cu adausulŭ ca astfelŭ de încunosciinţărĭ, a cărorŭ publicare e de doritŭ în tóte 3 limbile ţĕrii, sĕ se publice în aceste trei limbĭ în „Kronstädter Zeitung", décă acéstă fóiă le publică pe jumĕtate preţulŭ ce ar costa décă s'arŭ publica în tóte trei foile locale. Acéstă propunere s'a primitŭ, ér propunerea membrului *Königes* de a se publica în tóte 3 foile locale, a fostŭ respinsă. (Observămŭ aci: Gânditu-s'a magistratulŭ, că nu póte pretinde ca Românii şi Ungurii sĕ aboneze „Kronstädter Zeitung" anume pentru publicaţiunile orăşenescĭ? Nu înţelegemŭ nicĭdecum logica magistratului. Red.)

Proiectulŭ asupra *construirei unei căi ferate vicinale dela Zêrnescĭ la Braşovŭ şi de aci prin Sĕcele şi Prejmerŭ în comitatulŭ Trei-scaune* a datŭ mai multŭ de vorbitŭ. Concesionarulŭ contele I. Nemes cere comunei orăşenescĭ sĕ subscrie acţiunĭ de fundaţiune în sumă de 80,000 fl. O comisiune de cincĭ, compusă din d-nii Adam, Schuster, Alexi, Kertsch şi Hintz a studiatŭ cestiunea. După părerea comisiunei şi a magistrului forestierŭ, calea ferată ar fi de mare folosŭ pentru esploatarea pădurilorŭ orăşenescĭ. La aducerea lemnelorŭ la oraşŭ s'ar economisa 32,000 fl., veniturile pădurilorŭ s'arŭ ridica cu 20,000 fl. pe anŭ, deórece preţulŭ lemnelorŭ s'ar puté pune atâtŭ de eftinŭ, încâtŭ n'ar fi posibilă nicĭ o concurenţă. Oficiulŭ de construcţiune orăşenescŭ a esaminatŭ preliminarulŭ cheltuelelorŭ presentatŭ de concesionarŭ şi l'a găsitŭ corĕspunḑĕtorŭ, deórece după calcululŭ oficiului de construcţiune chilometrulŭ s'ar puté construi cu ceva peste 22,000 fl., în vreme ce concesionarulŭ admite 24,000 fl. Şi comisiunea de cincĭ găsesce corĕspunḑĕtorŭ preliminarulŭ cu 24,000 fl. de chilometru. Calea e avantagiósă nu numai pentru oraşŭ şi anume pentru pădurile lui, ci şi pentru comerţulŭ şi comunicaţiunea oraşului. Comisiunea recomandă construirea căii şi subscrierea acţiilorŭ de fundaţiune în sumă de 80,000 fl. — Magistratulŭ propune sĕ subscrie 40,000 fl. cu condiţiune, ca acţiunile de prioritate sĕ se pótă vinde cu 7% şi ca între Braşovu-vechiu şi Bluměna sĕ se construéscă o gară de mărfurĭ, mai departe sĕ se procure acea sumă prin vindere de bonurĭ rurale.

— Comisiunea permanentă e pentru propunerea comisiunei. — I. *Königes* propune a se refusa sprijinirea construirei căii. Oraşulŭ n'are banĭ de prisosŭ. — I. *Dück* susţine propunerea comisiunei, fiindŭ aci vorba de binele poporaţiunei şi alŭ oraşului. — Th. *Alexi* e pentru propunerea magistratului, deórece are temere că celŭ puţinŭ 10 anĭ calea nu va aduce folosŭ. — K. *Schnell* e pentru propunerea comisiunei. — Chr. *Kertsch* de asemenea susţine propunerea comisiunei, şi din consideraţiunĭ economice-naţionale. — O. *Sorescu* crede, că calcululŭ magistrului forestierŭ e greşitŭ. Décă noi plătim pentru încărcatulŭ lemnelorŭ mai puţinŭ, totŭ aşa vorŭ face şi alţĭ concurenţĭ, şi în urma acésta preţulŭ lemnelorŭ va cădea. Cu tóte astea e pentru construire, din motivele economice-naţionale aduse de inginerulŭ oraşului. — Dr. *Fabritius* ḑice că sĕ ne gândimŭ a procura şi alte mijlóce bănescĭ, pentru casulŭ când nu s'ar aproba de ministerŭ întrebuinţarea bonurilorŭ rurale. — Magistrulŭ forestierŭ *Zaminer* îşĭ susţine datele; concurenţĭ n'avemŭ; Zêrnescii după noulŭ planŭ economicŭ nu potŭ aduce lemne la oraşŭ; Rêşnovulŭ are unŭ fórte micŭ plus, 6—7000 metri cubicĭ; Sĕcelele, după pactulŭ încheiatŭ, nu mai potŭ aduce multe lemne la oraşŭ, deórece plusulŭ s'a obţinutŭ tocmai din produsulŭ treimeĭ cedate; pădurile Buzeului suntŭ departe. Prin urmare nu e témă de concurenţĭ. Prin calea ferată amŭ puté esploata 20,000 metri cubicĭ, în locŭ de 4—5000 ca până acum. — După ce mai vorbescŭ Dück pentru propunerea comisiunei, A. Schnell şi Th. Alexi pentru a magistratului, administratorulŭ economicŭ E. Hintz încheiă discuţiunea spunêndŭ, că proiectulŭ prevede şi o gară de mărfurĭ între Bluměna şi Braşovu-vechiu, şi o cale ferată cu vaporŭ prin stradele oraşului cu o gară de persóne. — Propunerea comisiunei permanente fù primită.

După acésta, s'au primitŭ socotelele fondului orăşenescŭ alŭ sĕracilorŭ. Veniturile au fostŭ 11,298 fl. 43 cr., cheltuelile 10,016 fl. 25 cr., restulŭ casei 1282 fl. 18 cr. — S'au votatŭ 4600 fl. pentru construirea adausului la spitalŭ şi pentru procurarea aparatelorŭ de stingere. — Cererea postovarului K. Fellmann d'a i se arenda móra dela Timişŭlŭ de josŭ pentru a o transforma în fabrică de torsŭ s'a amânatŭ. — Judelui comunalŭ I. Schneider şi primarului Brennerberg li s'au acordatŭ concedii de câte 6 sĕptĕmânĭ. — In fine s'au primitŭ modalităţile de esecutare relative la *schimbulŭ de pădure* încheiatŭ la 1873 cu comuna *Zêrnescĭ*.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

TIMIŞÓRA, 28 Maiu. — Timişulŭ şi Bega suntŭ în crescere. Timişóra este tare ameninţată.

PARIS, 28 Maiu. — Rouvier a luatŭ asupră'şĭ formarea cabinetului. Ministru de esterne va fi Flourens, ministrulŭ de rĕsboiu generalulŭ Sausier, Lockroy şi Granet au refusatŭ a întra în cabinetŭ, fiindŭ că ei nu voescŭ sĕ se despartă de Boulanger.

BRUXELLES, 28 Maiu. — Ministrulŭ de rĕsboiu conchiamă reservele din 1883 şi 1884, fiindŭ că armata activă nu ajunge sĕ menţină liniştea. In apropiere de Charleroi a fostŭ erĭ o încăerare sângerósă între lucrătorĭ şi soldaţĭ; suntŭ mulţĭ răniţĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102 12
Rentă de hârtiă 5%	87.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	102.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	81 20
Renta de arg. austr.	82.45
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	135.70
Acţiunile băncel austro-ungare	883 —
Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Act. băncel de creditŭ austr.	281.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.09
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.37
Londra 10 Livres sterlinge	128.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91 1/2	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	94 1/2
» convert. (6%)	86 3/4	87 1/4
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	106—	106 1/2
» „ „ (5%)	90 1/2	91—
» » urban (7%)	103 1/4	103 3/4
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	86 3/4	87 1/4
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.25	14.75
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Maiu st. n. 1887.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.70	8.73
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'orĭ	10.00	10.07
Lire turcescĭ	11.35	11.40
Imperialĭ	10.35	10.40
Galbenĭ	5.93	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	101.—	102.- -
„ » „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	111.—	112.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.